

ACC. N.R. M.8887:1-10.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Inga Osterman-Tillström
Härad: Skytta Adress: Ängagården, Tutaryd
Socken: Skanörs stad Berättat av: Fröken Signe Örnberg
Uppteckningsår: 1942 Född år 1882 i Skåne

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ett sjökaptenshus.	s. 1.6.
Postdiligensen.	s. 7.
Den första cykeln.	s. 8.
Rådmannens lön och arbete.	s. 9.
Privatskola.	s. 10.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8887:/.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ett sjökaptenshus:

Mina föräldrar gifte sig 1876, men bodde de första åren i morfar
kapten Fredrik Olssons långa gård. Först året 1880-81 byggde de
ett eget hus på tomten strax bredvid rådhuset vid Mellangatan.
Far förde då båtar för Norrlandsrederier och ritningen till sitt
hus fick han från Norrland. Det kom därför att skilja sig en hel
del från de skepparhus, som vere vanliga i Skanör före branden,
framförallt genom att det inte hade någon ingång från gatan
utan både köks- och fönstningång från trädgårdssidan, men också genom
debättongerna mellan sällskapsrummen, den större höjden i rum-
men m. m. Det blev också i viss mån kopierat, bl. a. andraa
sjökaptenerna Magnus Jeppsson och Severin Persson om sina respek-
tive hus efter de idéer de fått av vårt hus. Då vårt hus blev
erört av branden är det troligt att det i någon mån tjänade som
förebild när Skanör efter 1885 byggdes upp på nytt - i varje fall
kan man på husen från denna tid konstatera att endast få hus ha
ingång från gatan .

ACC. NR. M. 8887: 9.

2

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vårt hus är 8:72 gånger 16 kvm. Det är ett långt, kalkat tegelhus med åtta fönster i en obruten rad åt gatan. På mitten av fasaden åt trädgården till är köksdörren och findörren bredvid varandra. Till vänster om köksdörren är tre, till höger om findörren två fönster. Köket, som med sitt skafferi i ena hörnet är 4 gånger 3:50 kvm., kommer man direkt in i från gården-- den vanliga farstun eller vindfånget saknas. Från köket kom man in i den 4:17 gånger 3:62 kvm. stora barnkammaren, vilken också tjänstgjorde som familjens vardagsrum. Den var, utom med barnens sängplatser, möblerad med ett runt större bord som stod mitt på golvet med stolar ikring. Där åt familjen alla måltider i vardagslag. Från barnkammaren kom man in i föräldrarnas sängkammare, vars två fönster alltså vette åt gatan. Den dominerande möblen var här som sig bör den stora dubbelsängen i skulpterad alm med sitt vita virkade sängtäck och däröver den förgyllda sängkronan med sin sänghimmel av vita lätt stärkta trädgårdiner. Till sängkammaren hörde också en rymlig - 4 gånger 1:82 kvm.--

ACC. NR. M. 8887:3

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

garderob med stort fönster. I kök, barnkammare och sängkammare levde familjen - pappa, mamma och vi tre flickor - vårt egentliga vardagsliv - den övriga delen av huset var till för helgerna, för kalasen, för våra vänner och gäster. Till den kom man in genom finingången och man stod då först i den långsmala förstugan - 1:60 gånger 4:10 kvm. - och hade då till vänster dörren till köket, till höger dörren till trädgårdsrummet och mitt fram dörren till tamburen. Denna senare, som var 1:80 gånger 2:82 kvm. stor, hade också i golvet en nergång till husets källare. Sedan gästerna hängt ytterkläderna i tamburen kom de direkt in i husets största rum, salen, vilken gjorde ett festligt intryck med sina tre fönster åt gatan och sina vita debattongdörrar till höger åt förmak, till vänster åt föräldrarnas sängkammaren och så debattongerna mot tamburen. Kom man in från tamburen stod på väggen till höger taffeln, på väggen till vänster en piedestal överlastad med alla de kuriositeter pappa fört med sig utifrån - vackra snäckor, allabasterstatyetter, skrin etc. Mellan två av fönstren hänger en lång smal spegel med skulpterad guldram och

ACC. NR M. 8887:4

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

två spelbord ha placerats framför fönstren. På väggen mot förmaket till står en chiffonjé, och mitt på golvet ett stort bord med rottingstolar ikring. Materialet i möblerna är gedigen mahogni som pappa fört med sig hem, och snickare Rosquist i Trelleborg har gjort dem. I salen dukas alltid på mittbordet, när vi ha främmande och spelborden kunde, när inte herrarna satt där och spelade priffé, tjänstgör som småbord vid supén. Förmaket till höger var också möblerat med mahognymöbler - ett litet kantigt bord, enmastolar och bekväm soffa allt klätt med röd ylledamast. De många kuriosatingen haae här placerats på en hörnhylla och mellan rummets två åt gatan vettande fönster fanns också här en smal spegel men med mörk ram. Salen var 5:70 gånger 4:45 kvm., förmaket 4 gånger 3:95 kvm. Från förmaket kom man in i vad vi kallade trädgårdsrummet därför att dess enda fönster vette åt trädgården men som egentligen var vårt gästrum. Det var 3:86 gånger 4:22 kvm. och möblerat som sovrum med en stor fyrkantig säng och vit stoppad soffa. Framför sängen låg en stor björnhud, som pappa köpt i Ryssland. - Samtliga rum var 2:88 höga.

Uppmärksamhet:
Salen är förmak
det område, möblerat
precis som på fö-
rbrukars tid. Sängkam-
maren är delvis i
nå gamla stils.

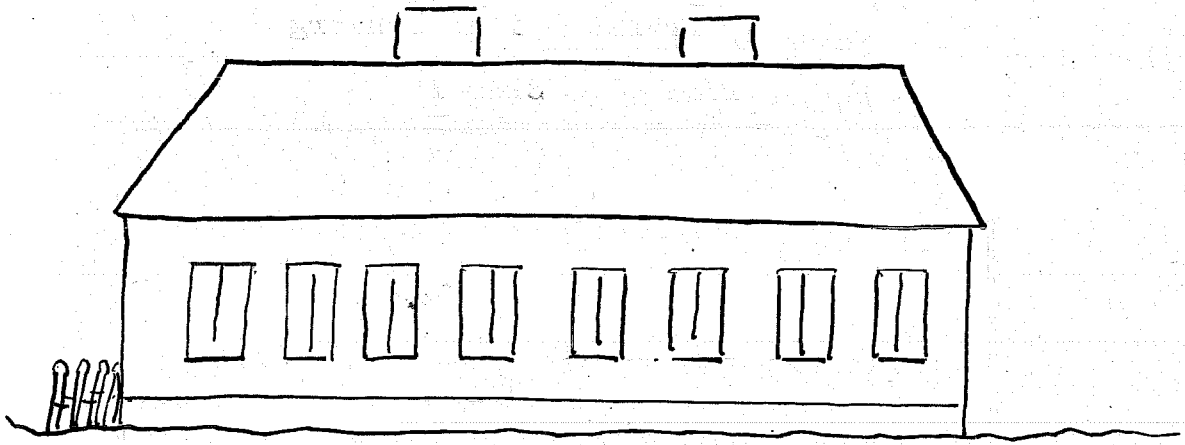
ACC. N:R. M. 8887:5.

Till huset hörde en mindre uthuslänga med bryggghus , utrymmen för
eldbrand etc. Däremot hade vi ingen annan jord än vårt nummerstycke,
som vi satte potatis på.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

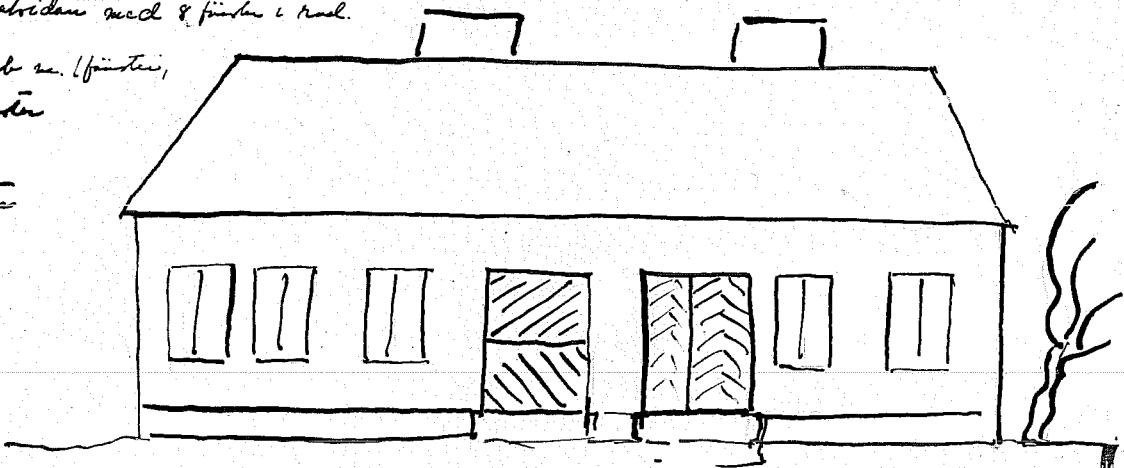
ACC. N:R M. 8887:6

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vårt hus från gatubilden med 8 fönster i rad.

Från vänster: Garderober ca. 1 fönster,
 bankkammare ca. 2 fönster
 sal ca. 3 fönster
 förmåte ca. 2 fönster

Vårt hus från trädgårdsvidan: Från vänster: Bankkammare ca.
 2 fönster. Kök ca. 1 fönster. Kåköksdörr. Förelösare, Förelösare ca. 1 fönster.
 Trädgårdsdörr ca. 1 fönster.

ACC. NR. M. 8887 7.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Postdiligensen:

Det var gästgivaren i Vellinge som hade hand om och ansvarade för postdiligensen, vilken var en stor charabang med en kur, som vid behov kunde spännas över vagnen. Kusk var under många år en göing Johnsson.

ACC. N:R M. 8887:8.

Den första cykeln:

Den förste som åkte velociped, en tvåhjuling med ett väldigt högt hjul, var Ernst Kjellberg, en son till gamle folkskollärare Kjellberg. Han kom hem med velocipeden under den tid han låg och studerade i Lund. Naturligtvis väckte detta en oerhörd sensation i Skanör, där man aldrig förr sett ett sådant åkdon.

8
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR. M. 8887 9.

Rådman:

Efter rådman Kristen valdes far, sjökapten O.A. Örnberg, till rådman. Hans far kapten Janne Örnberg hade också varit rådman. Han liksom alla rådmännen valdes på livstid och med en lön av 100 kr. om året. Härtill kom emellertid vissa procent av auktionerna - och det hölls många strandningsauktioner den tiden i Skanör. Han tjänstgjorde å rådhuset varje måndag mellan klockan 11-12 i rätten och hjälpte också byggmästare vid val och kronuppbörd etc. Far var född 1846 och dog 1916.

9

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R:1 M. 8887:10.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Privatskola:

Mor Johanna Olsson och de övriga av Esjökaptens Fredrik Olssons barn gick i privatskola . Det fanns i hemmet ett särskilt skolrum och där läste alla syskonen tillsammans med prästens barn. De lärde sig skriva i sandbänk. Det var först en fru Elise Malmgren som läste med dem, sedan en kandidat Linner.